

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

Facilitarea colaborării eficiente
cu partenerii de dezvoltare:
identificarea mecanismelor/platformelor de colaborare

Elaborat: **Mădălina-Mirela CANȚER**,

Coordonat: **Zinaida MARDARI**

Cuprins:

INTRODUCERE	ASPECTE GENERALE PRIVIND COLABORARE INTERNAȚIONALĂ – MECANISM DE COMUNICARE EFICIENTĂ	AGENȚIA INTERNAȚIONALĂ PENTRU ENERGIE REGENERABILĂ – PLATFORMĂ DE COOPERARE EFICIENTĂ PENTRU TRANZIȚIA SPRE ENERGIE DURABILĂ
	PRIORITĂȚILE ADERĂRII REPUBLICII MOLDOVA LA UNIUNEA EUROPEANĂ PENTRU APLICAREA LA PLATFORME SAU PROGRAME DE ASISTENȚĂ	RECOMANDĂRI

„În era globalizării, singura cale spre prosperitate și pace, este cooperarea și înțelegerea reciprocă”
Barack Obama

INTRODUCERE:

- **Colaborarea internațională** prin intermediul **organizațiilor internaționale** reprezintă un pilon crucial pentru gestionarea problemelor globale contemporane și pentru promovarea reformei și dezvoltării economice în Republica Moldova.
- În elaborarea cercetării respective, autorul s-a axat pe identificarea mecanismelor și platformelor de colaborare, cu un accent deosebit pe **Agenția Internațională pentru Energie Regenerabilă (IRENA)**.
- Republica Moldova, s-a angajat în eforturile internaționale de promovare a energiilor regenerabile, inclusiv prin evaluarea pregătirii pentru valorificarea acestora.
- Aderarea Republicii Moldova la **Comunitatea Energetică**, reprezintă un pas semnificativ pentru integrarea sectorului energetic în cel european, facilitând participarea activă a țării pe piața energetică regională și europeană.

1.1 Organizațiile internaționale

– cadru propice pentru cooperarea eficientă a statelor

Globalizarea- „ca o interdependență fără frontiere naționale” „ca deschiderea piețelor globale și formarea unei piețe mondiale unice”.

- **Acordului General privind Tarifele și Comerțul (GATT)** cu scop în eliminarea restricțiilor asupra liberului schimb.
- 1945- „Carta Națiunilor Unite” care stabilește **principiul cooperării internaționale** drept „ un principiu nou, a cărui apariție și dezvoltare se datorează condițiilor epocii noastre, în care nici un stat nu poate trăi într-o izolare totală și în care este necesar ca eforturile fiecărui stat pentru dezvoltarea sa multilaterală sa fie conjugate cu eforturile celorlalte state, într-o cooperare activă”.

1.2 Definirea noțiunilor de specialitate

- **Colaborarea** implica munca împreună pentru atingerea unui scop comun;
- **Cooperarea** înseamnă să lucrezi cu cineva în comun în sensul de a facilita, a ușura munca celuilalt.

COLABORAREA ≠ COOPERARE

- **Colaborarea eficientă** este gradul de corelare a obiectivului inițial cu rezultatul final și/sau raportul dintre rezultatul obținut în urma organizării activității comunicative și costul obținerii acestuia.

- **Organizațiile internaționale** devin un mecanism de cooperare, funcția principală a cărora fiind oferirea de mijloace și cadrul cel mai potrivit de cooperare între state în domenii de interese comune.

- Mecanismul de coordonare și gestionare a asistenței externe, includee asistența financiară, cât și cea tehnică furnizată de către partenerii de dezvoltare.

1.3 **Cadrul normativ** privind facilitarea cooperării internaționale eficiente

Cadrul normativ național în domeniul cooperării vizează aspecte privind:

- tratatele internaționale ale Republicii Moldova și modul de inițiere, negociere, semnare, intrare în vigoare, aplicare, suspendare, denunțare sau stingere a acestora;
- cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe;
- implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană și cadrul instituțional și normativ pentru implementarea eficientă a programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană.

- Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova
- Hotărârea Guvernului nr. 442/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale
- Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe
- Hotărârea Guvernului nr. 576/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană

2.1 **Aspecte istorice** ale creării Agenției Internaționale pentru Energie Regenerabilă (IRENA) și a parteneriatelor de cooperare

- **1981** la Conferința ONU privind sursele noi și regenerabile de energie apare ideea privind crearea unei organizații internaționale privind promovarea energiei regenerabile.
- **26 ianuarie 2009**, la Conferința din orașul Bonn, Germania, a fost fondată oficial Agenția Internațională pentru Energie Regenerabilă (IRENA).
- **Statele membre:** cele care fac parte din ONU, precum și în Organizații regionale interguvernamentale de integrare economică.

Raportul Agenției a arătat că, pentru a consolida sectorul energiei regenerabile, sunt necesare un mediu de reglementare consolidat, un interes sporit al băncilor comerciale pentru creditarea inițiativelor pe domeniu și un nivel mai ridicat de înțelegere și sprijin al publicului pentru sursele regenerabile de energie

3 forme de parteneriate:

- Parteneriate bilaterale
- Parteneriate multilaterale
- Parteneriate multilaterale

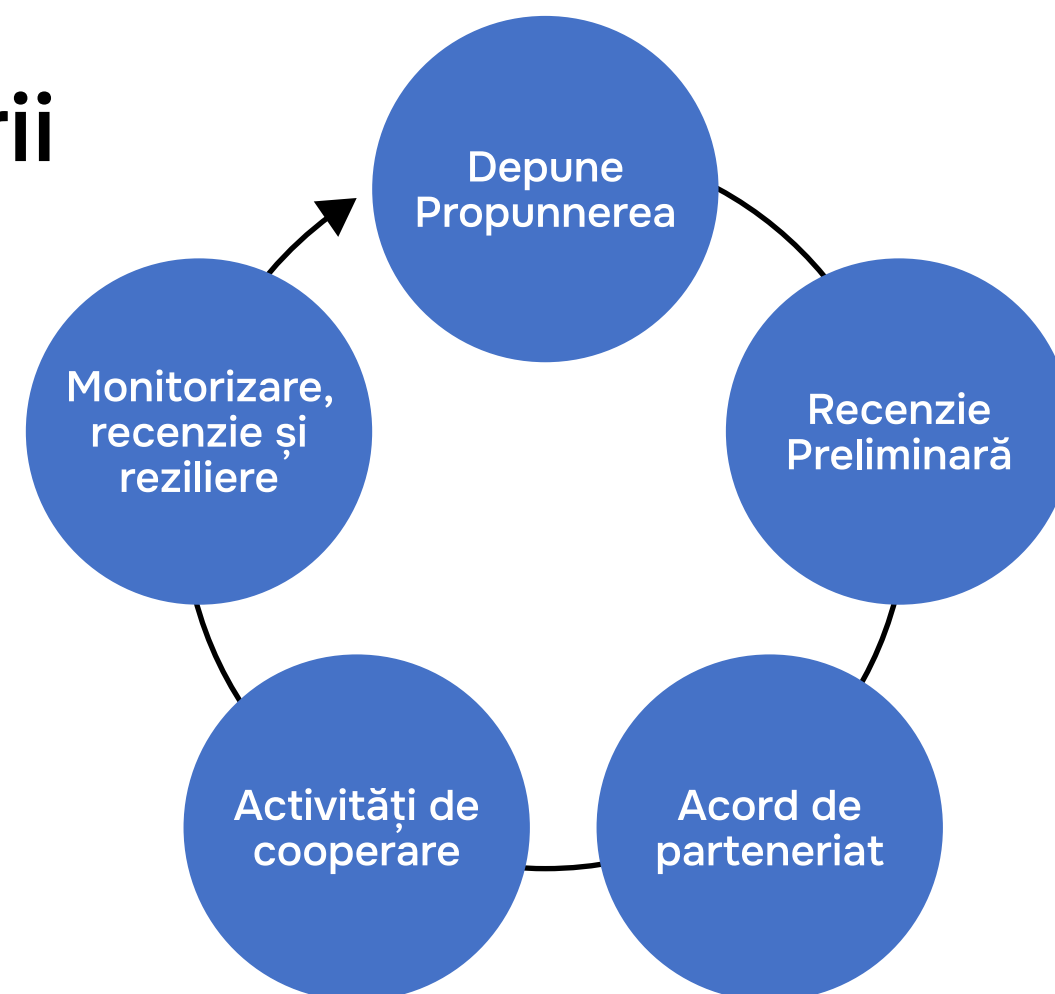

2.2 Parteneriate bilaterale: **platforme de cooperare**

Principiile directoare ale parteneriatului sunt

- non-exclusivitate și fără avantaj neloyal,
- promovarea obiectivelor IRENA,
- eficiența costurilor,
- cooperarea cu parteneri relevanți,
- cooperarea este obiectul încheierii unui acord formal,
- fără relații comerciale,
- confidențialitatea și protecția drepturilor de proprietate
- transparență.

Procesul propunerii de cooperare:

Parteneriatele IRENA cu sectorul privat includ 9 companii, după cum urmează:

- Eni S.p.A
- Fundația Enel
- Siemens Energy AG
- Snam S.p.A
- State Grid Corporation of China
- Enel Green Power
- COFIDES
- Akuo
- General Electric

2.3 Alianțele IRENA – parteneriate pentru acțiuni comune

Alianța geotermală globală (GGA)

Obiectiv general: creșterea de cinci ori a capacității instalate pentru producerea de energie geotermală și de peste două ori a capacității de încălzire geotermală în comparație cu nivelurile din 2014 până în 2030.

Alianța Globală pentru Energia Eoliană Offshore (GOWA)

Obiectivul general: de a contribui la atingerea unei capacități eoliene offshore totale la nivel mondial de cel puțin 380 GW până în 2030, cu o medie de 35 GW în fiecare an în anii 2020 și de cel puțin 70 GW în fiecare an începând cu 2030.

Alianța pentru decarbonizarea industriei

Obiectivul general: facilitarea dialogului la nivel de industrie și sporirea cooperării pentru a ajuta companiile să dezvolte strategii solide de decarbonizare și planuri de implementare.

Alianța Utilității pentru Net Zero (UNEZA)

Obiectivul general: creșterea ponderii energiei electrice în consumul final total de la 20% în 2022 la 30% până în 2030, ca un vector-cheie pentru decarbonizarea sistemelor energetice și a rezultatului global de adaptare pentru 2030.

2.4.1 Cadre de colaborare

**Materiale critice
pentru tranziția
energetică**

**Geopolitica
transformării
energetice (CF-GET)**

**Hidrogenul
verde**

**Consolidarea dialogului privind
ponderea ridicată a surselor
regenerabile de energie în
sistemele energetice**

**Energia
hidroelectrică**

**Tranziția energetică
echitabilă și favorabilă
incluziunii**

**Energia
oceanelor/energiile
regenerabile offshore**

**Cadrul de colaborare privind
facilitarea proiectelor pentru
sprijinirea tranziției energetice
pe teren**

2.4.2 **Coaliție de acțiune** și principalele platforme de finanțare climatică

COALIȚIE DE ACȚIUNE

Obiectiv general: stabilirea unui dialog global între părțile interesate neguvernamentale și guvernamentale pentru a dezvolta acțiuni care să ducă la creșterea ponderii energiilor regenerabile în mixul energetic global.

PLATFORMA ENERGY TRANSITION ACCELERATOR FINANCING (ETAF)

Obiectiv general: facilitarea mobilizării de capital de către partenerii de finanțare ai ETAF pentru a extinde finanțarea tehnologiilor de energie regenerabilă la 5 GW până în 2030, cât și sprijinirea punerii în aplicare a unor contribuții naționale, servind în același timp obiectivelor naționale strategice, cum ar fi accesul și securitatea energetică, diversificarea economică și impactul durabil.

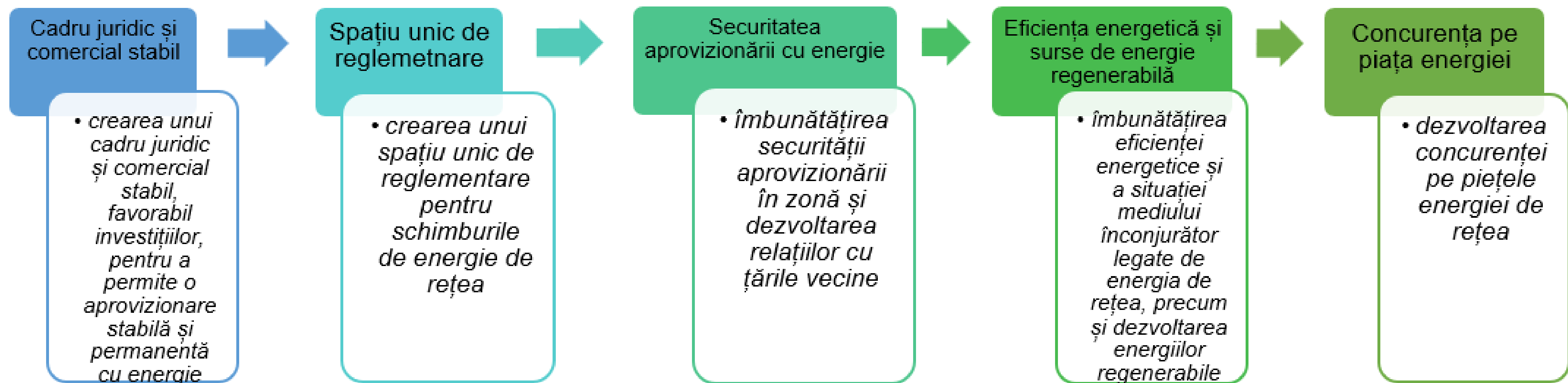
PLATFORMA DE INVESTIȚII ÎN DOMENIUL CLIMEI (CIP)

Obiectiv general: sporirea mobilizării capitalului și investițiilor de impact în domeniul energiei regenerabile în țările în curs de dezvoltare și a facilitării dezvoltării și extinderii tehnologiilor de energie regenerabilă prin intermediul asistenței tehnice personalizate pentru țările membre.

3.1 Comunitatea Energetică:

platformă de integrare a sectorului energetic în cel european

Comunitatea Energetică este o organizație internațională, instituită în scopul creării unei piețe energetice europene integrate, reprezentând primul acord multilateral al Uniunii Europene, acoperind toate țările Europei de Sud-Est.

3.1.1 Inițiativa infrastructurii energetice

ale Comunității Energetice prin realizarea proiectelor de interes comunitar în domeniul energiei (PECI)

Proiectele de interes comun

Reprezintă proiecte de infrastructură esențiale, al căror scop este finalizarea pieței interne europene a energiei și care contribuie la realizarea obiectivelor UE privind energia și clima, urmărind în același timp obiectivul unei economii neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Domenii prioritare

1. Coridoare prioritare privind energia electrică

2. Coridoare prioritare ale rețelei offshore

1.3. Coridoare prioritare pentru hidrogen și electrolizoare

4. Domenii tematice prioritare:

- implementarea rețelelor electrice inteligente;
- rețea transfrontalieră de transport a dioxidului de carbon;
- rețele inteligente de gaze.

Regulamentul TEN-E (UE) 2022/869 privind orientările pentru infrastructura energetică transeuropeană stabilește linii directoare privind dezvoltarea și interoperabilitatea promptă a coridoarelor și domeniilor prioritare privind infrastructurile energetice transeuropene.

3.1.2 Proiecte de infrastructură de interes reciproc

PROIECTELE DE INTERES RECIPROC

Reprezintă proiecte transfrontaliere esențiale de infrastructură energetică între UE și țări terțe, care contribuie la obiectivele de politică ale Uniunii în domeniul energiei și al climei.

Eligibilitatea proiectelor

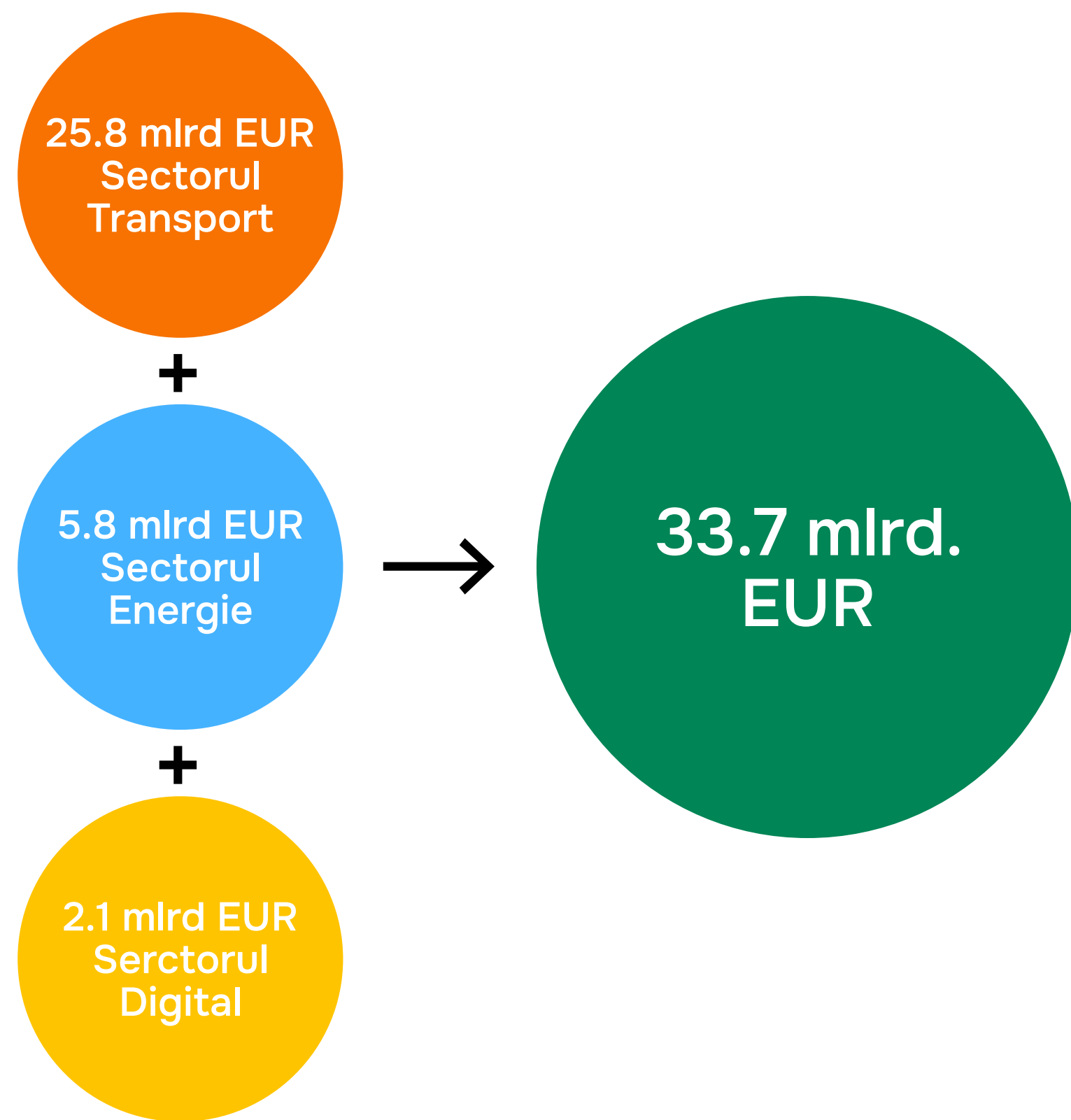
- analiza cost-beneficiu a proiectului specifică proiectului, ținând cont de beneficiile care depășesc frontierele statelor membre pe teritoriul cărora este situat proiectul.
- proiectul a primit o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor, în ceea ce privește proiectele de interes comun;
- proiectul nu poate fi finanțat de piață sau prin intermediul cadrului de reglementare în conformitate cu planul de afaceri și cu alte evaluări.

3.1.3 Mecanismul pentru **interconectarea Europei** (MIE) - instrument-cheie de finanțare al UE a interconectării energetice

Regulamentul (UE) 2021/1153 de instituire a Mecanismului pentru interconectarea Europei, prin care UE și-a exprimat interesul și necesitatea unei infrastructuri moderne și foarte performantă în sectorul transporturilor, energiei și sectorul digital, care vor contribui la conectarea și la integrarea UE și a tuturor insulelor și regiunilor sale, inclusiv a regiunilor îndepărtate, ultraperiferice, periferice, muntoase și slab populate.

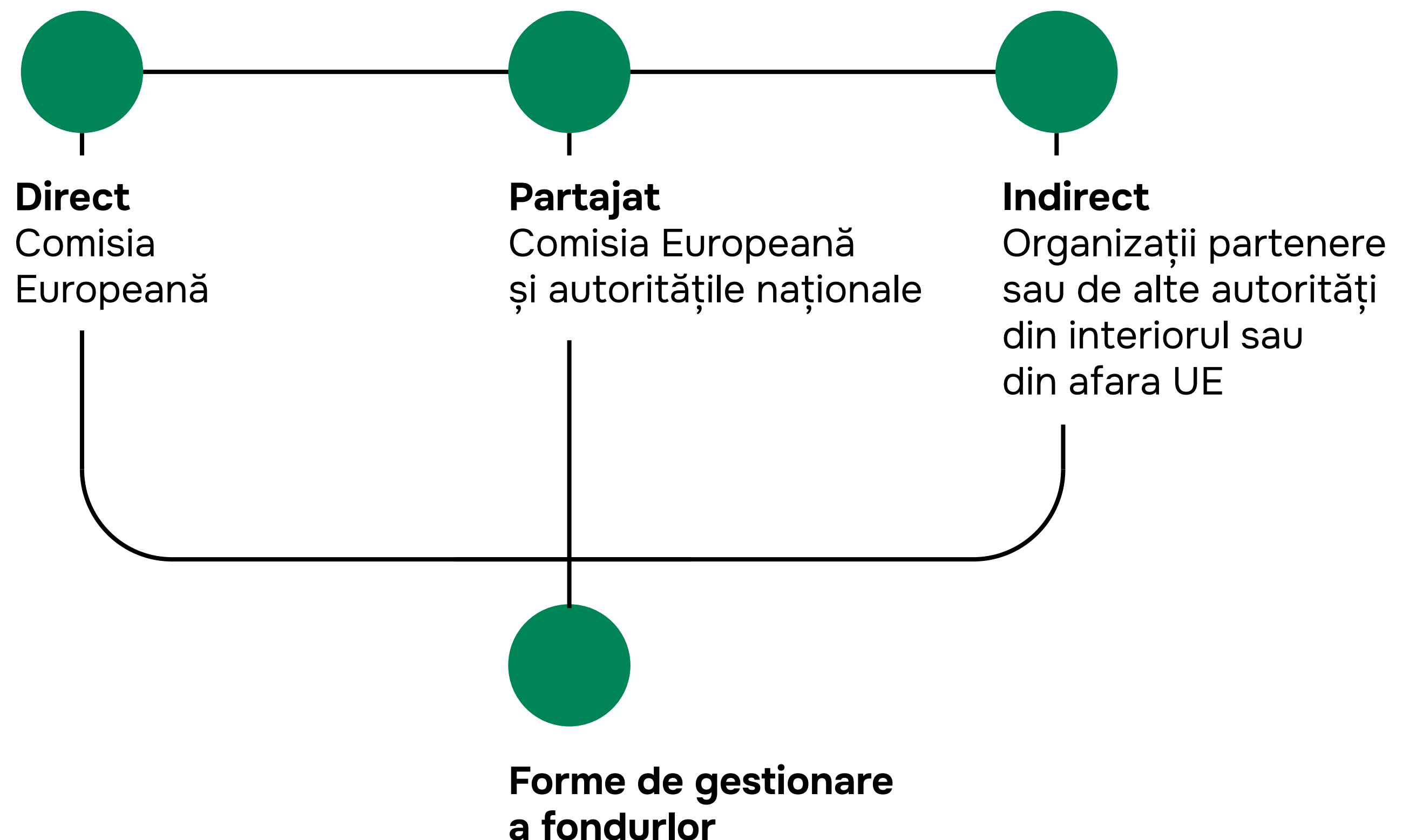
Obiectivul general: accelerarea investițiilor în construirea, dezvoltarea, modernizarea și completarea rețelelor transeuropene în sectorul transporturilor, energiei și sectorul digital și facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile

3.2 Modalități de **finanțare oferite de Uniunea Europeană** pentru proiecte și programe de dezvoltare a domeniului energie

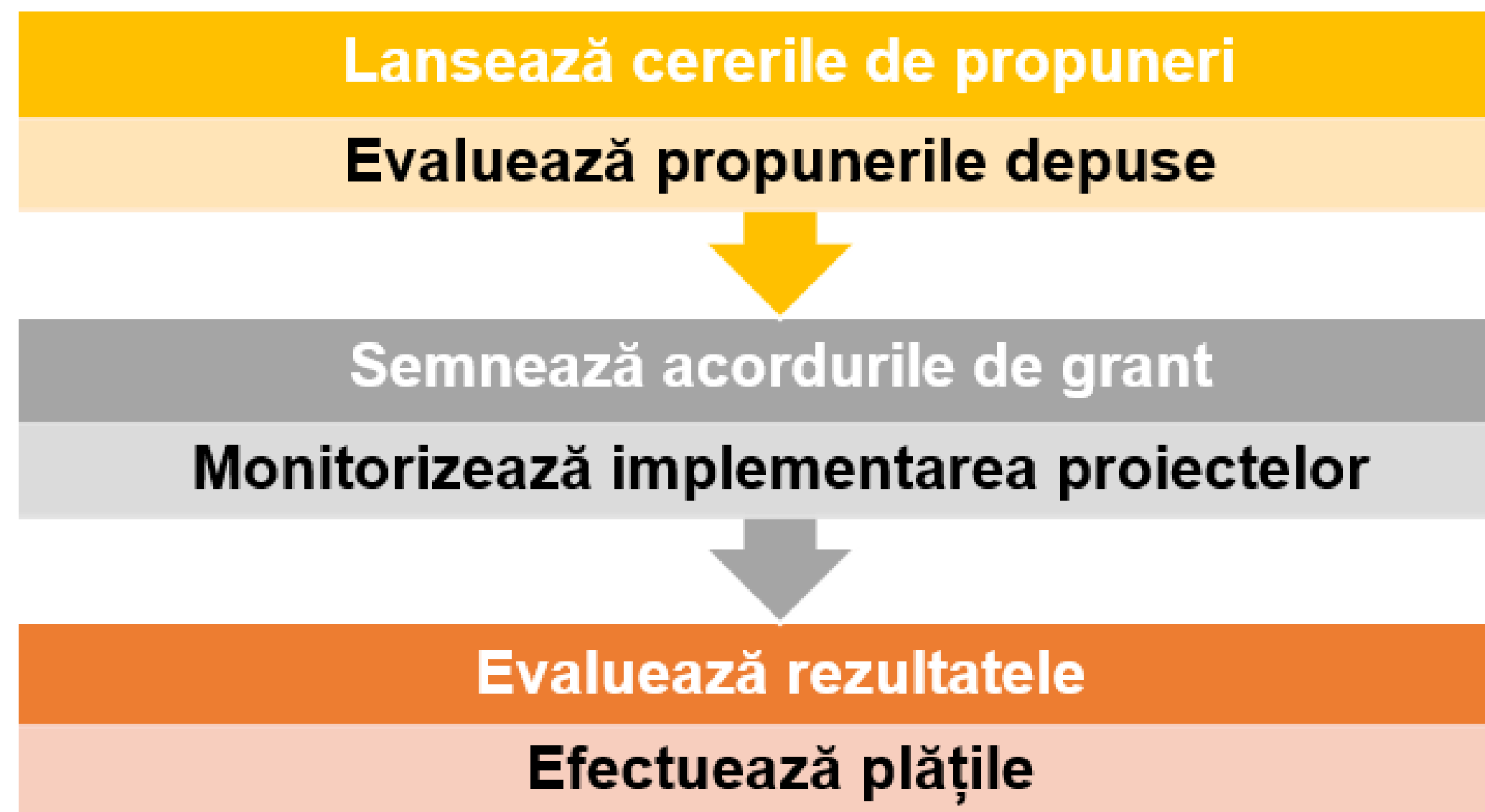
Forme de finanțare:

- granturi;
- subvenții gestionate de autoritățile naționale sau regionale;
- împrumuturi, garnații participare la capital;
- împrumuturi acordate statelor membre ale UE și țărilor din afara UE;
- premii acordate câștigătorilor concursurilor organizate în cadrul programului Orizont Europa.

3.2.1 Fonduri europene directe

Comisia Europeană este responsabilă pentru toate etapele implementării unui program.

- **Orizont Europa**- perioada 2021-2027

Bugetul: 95,5 miliarde EUR

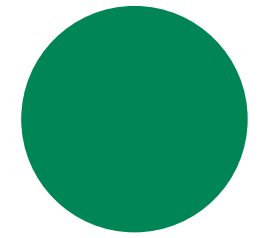
Obiectivul general: consolidării bazei științifice și tehnologice a UE, prin dezvoltarea de soluții pentru abordarea unor priorități în materie de politici precum tranziția verde și cea digitală.

- **LIFE**- perioada 2021-2027

Bugetul: 5,4 miliarde EUR

Obiectivul general: să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și ale politicilor Uniunii din domeniul mediului și al climei.

3.2.2 Fonduri Europene **partajate**

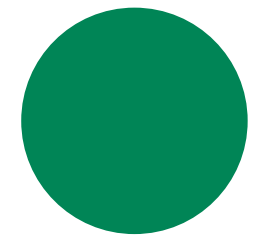

FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (FEDR)

Perioada: 2021-2027

Buget: peste 392,0 miliarde EUR

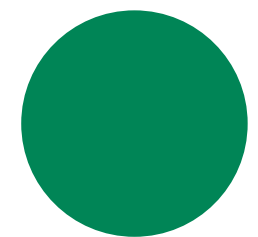
Obiectivul general: O Europă mai inteligentă; mai ecologică; mai conectată; mai social; mai apropiată de cetățeni

FONDUL DE COEZIUNE (FC)

Perioada: 2021-2027

Obiectivul general: : O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă.

FONDUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

Perioada: 2021-2027

Buget: 7,5 miliarde EUR

Obiectivul general: sprijin teritoriilor care se confruntă cu dificultăți socioeconomice majore în urma tranziției către neutralitatea climatică; facilitarea punerii în aplicare a Pactului verde european, care are drept obiectiv ca Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050.

RECOMANDĂRI

- Dezvoltarea/ consolidarea capacităților instituționale, prin instruirea angajaților din cadrul instituției, pentru a atrage și respectiv gestiona fonduri europene, în sensul finanțării și implementării proiectelor în domeniul energiei;
- Crearea unei subdiviziuni în cadrul instituției ce va administra portofoliul de gestionare a asistenței financiare externe, în special identificarea platformelor, verificarea permanentă a apelurilor de propuneri de proiecte oferite în cadrul diferitor platforme/inițiative/alianțe;
- Implicarea angajaților instituției în diverse activități, cum ar fi simulările de negocieri, ateliere de lucru, diferite evenimente internaționale, în vederea îmbunătățirii abilităților esențiale de negociere.
- Facilitarea schimbului de experiență și bune practici cu alte țări, care au elaborat mecanisme de identificare și elaborare a proiectelor;
- Eliminarea/simplificarea procedurilor administrative și/sau birocratice pentru implementarea proiectelor;
- Identificarea/ elaborarea unui document strategic, care va stabili modalitatea eficientă de absorbție a fondurilor.

Vă mulțumesc!

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

greencitylab™